

รายงาน

การพิจารณาศึกษารายงานคณะกรรมการการปฏิรูปสังคม
ชุมชน เด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ ผู้พิการและผู้ด้อยโอกาส
สภาปฏิรูปแห่งชาติ
เรื่อง หลักประกันความมั่นคงด้านรายได้เพื่อการยังชีพ
ของผู้สูงอายุ : การเร่งรัดการดำเนินงานตามพระราชบัญญัติ
กองทุนการออมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๔

จัดทำโดย คณะกรรมการการสังคม กิจการเด็ก เยาวชน สตรี
ผู้สูงอายุ คนพิการและผู้ด้อยโอกาส สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

สำนักกรรมการ ๓

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

(สำเนา)

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชน สภาเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ

คนพิการและผู้ด้อยโอกาส สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ที่ สว (สนช)(กมธ ๓) ๐๐๑๙/(ร ๔๘)

วันที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๕๕๙

เรื่อง รายงานข้อพิจารณาและข้อคิดเห็นของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน สภาเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ

คนพิการและผู้ด้อยโอกาส สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

กราบเรียน ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ตามที่ที่ประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๑๔/๒๕๕๗ วันพฤหัสบดีที่ ๙ ตุลาคม ๒๕๕๗ ได้มีมติตั้งคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน สภาเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการและผู้ด้อยโอกาส สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ซึ่งตามข้อบังคับการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๗ ข้อ ๘๔ (๑๐) ได้กำหนดให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชน สภาเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการและผู้ด้อยโอกาส มีอำนาจหน้าที่พิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญหรือร่างพระราชบัญญัติ กระทำกิจการพิจารณาสอบสวน หรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน สภาเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส รวมทั้งประสานกับองค์กรภายในประเทศ ต่างประเทศ ประชาคมนานาชาติเกี่ยวกับแนวทางการร่วมมือเพื่อส่งเสริมการแก้ปัญหาเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการและผู้ด้อยโอกาส การส่งเสริมศักยภาพของชุมชน ด้านการพัฒนาชีวิต ความเป็นอยู่ การสงเคราะห์ดูแลผู้ยากไร้ การสร้างหลักประกัน และความมั่นคงในคุณภาพชีวิตของคนไทยโดยรวม รวมทั้งการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน โดยกรรมการคณะนี้ ประกอบด้วย

๑. นายวัลลภ ตังคณานุรักษ์	ประธานคณะกรรมการ
๒. นายมณฑิร บัญญัติ	รองประธานคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. นางสุวรรณี สิริเวชชะพันธ์	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สอง
๔. คุณหญิงทรงสุดา ยอดมณี	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สาม
๕. นายกิตติศักดิ์ รัตนวราหะ	เลขาธิการคณะกรรมการ
๖. พลอากาศเอก ชนัท รัตนอุบล	โฆษกคณะกรรมการ
๗. นายแถมสิน รัตนพันธ์	กรรมการและที่ปรึกษา
๘. พลตรี จารึก อารีราชการัณย์	กรรมการและที่ปรึกษา
๙. พลเรือเอก สุรศักดิ์ หุ่นเรืองรมย์	กรรมการและที่ปรึกษา
๑๐. พลเอก วีรฉัตร ฉันทศาสตร์โกศล	กรรมการและที่ปรึกษา
๑๑. นางกาญจนารัตน์ สิริโรจน์	กรรมการ
๑๒. รองศาสตราจารย์กิตติชัย ไตรรัตนศิริชัย	กรรมการ
๑๓. พลเอก ธีระวัฒน์ บุญยะประดับ	กรรมการ

๑๔. นายปรีชา ...

๑๔. นายปรีชา วัชรภักย์	กรรมธิการ
๑๕. พลเรือเอก พลวัฒน์ สีโรดม	กรรมธิการ
๑๖. พลเอก ไพชยนต์ คำตันเจริญ	กรรมธิการ
๑๗. นายยุทธนา ทัพเจริญ	กรรมธิการ
๑๘. พลเอก ยุทธศิลป์ โดยชื่นงาม	กรรมธิการ
๑๙. พลเอก อุดลยเดช อินทะพงษ์	กรรมธิการ
๒๐. พลเอก อรุณ สมตน	กรรมธิการ
๒๑. พลตำรวจเอก เอก อังสนานนท์	กรรมธิการ

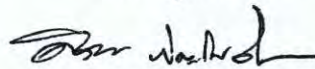
ในคราวประชุมคณะกรรมการวิสามัญกิจการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๒/๒๕๕๘ วันอังคารที่ ๑๓ มกราคม ๒๕๕๘ ได้มอบหมายให้คณะกรรมการการเศรษฐกิจ การเงินและการคลัง และ คณะกรรมการสังคม กิจการเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการและผู้ด้อยโอกาส สภานิติบัญญัติแห่งชาติ เป็นผู้พิจารณารายงานคณะกรรมการปฏิรูปสังคม ชุมชน เด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ ผู้พิการและผู้ด้อยโอกาส สภาปฏิรูปแห่งชาติ เรื่อง หลักประกันความมั่นคงด้านรายได้เพื่อการยังชีพของผู้สูงอายุ : การเร่งรัดการดำเนินงานตามพระราชบัญญัติกองทุนการออมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๔ โดยให้ดำเนินการตาม ภาระหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ คณะกรรมการได้พิจารณาและมีมติเห็นชอบรายงานดังกล่าวแล้ว และเห็นควร ให้เสนอรายงานต่อคณะกรรมการวิสามัญกิจการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ พิจารณาต่อไป

คณะกรรมการได้รายงานผลการพิจารณาต่อที่ประชุมคณะกรรมการวิสามัญกิจการ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๑๕/๒๕๕๘ วันอังคารที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๕๘ โดยที่ประชุมเห็นชอบกับรายงาน ดังกล่าวและเห็นควรให้เสนอต่อที่ประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เพื่อพิจารณาต่อไป

จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาเสนอรายงานของคณะกรรมการต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เพื่อพิจารณาต่อไป

(ลงชื่อ) วัลลภ ตั้งคณานุรักษ์
(นายวัลลภ ตั้งคณานุรักษ์)
ประธานคณะกรรมการสังคม กิจการเด็ก เยาวชน
สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการและผู้ด้อยโอกาส สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

สำเนาถูกต้อง

(นางสาวศิริพร ภิญโญศิริธร)

ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการสังคม กิจการเด็ก เยาวชน
สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการและผู้ด้อยโอกาส สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

สำนักกรรมธิการ ๓

ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการสังคม ฯ

โทรศัพท์ ๐ ๒๘๓๑ ๙๒๒๕-๖, โทรสาร ๐ ๒๘๓๑ ๙๒๒๖

ธนยา พิมพ์

ศิริพร/จิตตินันท์ ทาน

รายงานการพิจารณาศึกษา

รายงานคณะกรรมการปฏิรูปสังคม ชุมชน เด็ก เยาวชน สตรี

ผู้สูงอายุ ผู้พิการและผู้ด้อยโอกาส สถาปนิกรูปแห่งชาติ

เรื่อง หลักประกันความมั่นคงด้านรายได้เพื่อการยังชีพของผู้สูงอายุ : การเร่งรัดการดำเนินงาน

ตามพระราชบัญญัติกองทุนการออมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๔

ด้วยในคราวประชุมคณะกรรมการวิสามัญกิจการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๒/๒๕๕๘ วันอังคารที่ ๑๓ มกราคม ๒๕๕๘ ที่ประชุมได้มอบหมายให้คณะกรรมการสังคม กิจการเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการและผู้ด้อยโอกาส สถาปนิกรูปแห่งชาติ เป็นผู้พิจารณา รายงานคณะกรรมการปฏิรูปสังคม ชุมชน เด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ ผู้พิการและผู้ด้อยโอกาส สถาปนิกรูปแห่งชาติ เรื่อง หลักประกันความมั่นคงด้านรายได้เพื่อการยังชีพของผู้สูงอายุ : การเร่งรัด การดำเนินงานตามพระราชบัญญัติกองทุนการออมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๔ โดยให้ดำเนินการตามอำนาจ หน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ คณะกรรมการได้มอบหมายให้คณะอนุกรรมการกิจการเด็ก เยาวชน และ ผู้สูงอายุ ดำเนินการพิจารณาศึกษา ดังนี้

๑. จัดการสัมมนาเรื่อง “หลักประกันความมั่นคงด้านรายได้เพื่อการยังชีพของผู้สูงอายุ : การเร่งรัดการดำเนินงานตามพระราชบัญญัติกองทุนการออมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๔” เมื่อวันจันทร์ที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘

๒. จัดการประชุมเพื่อติดตามการบังคับใช้พระราชบัญญัติกองทุนการออมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๔ โดยเชิญผู้แทนจากสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง เข้าร่วมประชุมหารือ และได้ให้ข้อเสนอแนะต่อหน่วยงาน

๓. จัดทำข้อเสนอแนะของคณะกรรมการต่อการดำเนินงานตามพระราชบัญญัติ กองทุนการออมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๔

คณะอนุกรรมการได้นำเสนอผลการดำเนินงานข้างต้นต่อคณะกรรมการ และ คณะกรรมการได้มีมติเห็นชอบต่อผลการดำเนินงานพิจารณาศึกษาข้างต้น จึงขอรายงานผลการ พิจารณาศึกษากรณีดังกล่าวต่อคณะกรรมการวิสามัญกิจการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ตามที่ได้รับ มอบหมาย รายละเอียดปรากฏตามเอกสาร

สารบัญ

	หน้า
๑. สรุปการสัมมนาเรื่อง “หลักประกันความมั่นคงด้านรายได้เพื่อการยังชีพของผู้สูงอายุ : การเร่งรัดการดำเนินงานตามพระราชบัญญัติกองทุนการออมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๔”	๑
๒. สรุปการประชุมประเด็นติดตามการบังคับใช้พระราชบัญญัติกองทุนการออมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๔	๑๕
๓. ข้อเสนอแนะของคณะกรรมการวิชาการต่อการดำเนินงานตามพระราชบัญญัติกองทุนการออมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๔	๑๘

สรุปการสัมมนา

เรื่อง “หลักประกันความมั่นคงด้านรายได้เพื่อการยังชีพของผู้สูงอายุ : การเร่งรัดการดำเนินงาน

ตามพระราชบัญญัติกองทุนการออมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๔”

จัดโดย คณะกรรมการสังคม กิจการเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ

คนพิการและผู้ด้อยโอกาส สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

วันจันทร์ที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘

ณ ห้องรับรอง ๑ - ๒ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๒

คณะกรรมการสังคม กิจการเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการและผู้ด้อยโอกาส สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ได้จัดการสัมมนา เรื่อง “หลักประกันความมั่นคงด้านรายได้เพื่อการยังชีพของผู้สูงอายุ : การเร่งรัดการดำเนินงานตามพระราชบัญญัติกองทุนการออมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๔” ในวันจันทร์ที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘ ณ ห้องรับรอง ๑ - ๒ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๒ โดยนายวัลลภ ตังคณานุก์ษ์ ประธานคณะกรรมการสังคม กิจการเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการและผู้ด้อยโอกาส สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ให้เกียรติเป็นประธานเปิดการสัมมนา พลเรือเอก พลวัฒน์ สีโรตม รองประธานคณะกรรมการกิจการเด็ก เยาวชน และผู้สูงอายุ ได้กล่าวปาฐกถา นำ เรื่อง “พระราชบัญญัติกองทุนการออมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๔” และกล่าวปิดการสัมมนา โดยมีผู้เข้าร่วมการสัมมนาจากหลายภาคส่วน ทั้งเครือข่ายภาคประชาชนด้านแรงงาน ผู้สูงอายุ และเยาวชน นักวิชาการ และสื่อมวลชน สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

การสัมมนาครั้งนี้จัดขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์

๑. เพื่อรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากผู้ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติกองทุนการออมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๔
๒. เพื่อนำเสนอประเด็นปัญหาและผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการไม่ดำเนินงานตามพระราชบัญญัติกองทุนการออมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๔
๓. เพื่อติดตามตรวจสอบการบังคับใช้พระราชบัญญัติกองทุนการออมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๔

นายวัลลภ ตังคณานุรักษ์ ประธานคณะกรรมการสิทธิการสังคม กิจการเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการและผู้ด้อยโอกาส สภานิติบัญญัติแห่งชาติ เป็นประธานเปิดการสัมมนาได้กล่าวว่า คณะกรรมการสิทธิการปฏิรูปสังคม ชุมชน เด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ ผู้พิการและผู้ด้อยโอกาส สภากฎหมายแห่งชาติ ได้จัดส่งข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิรูป เรื่อง คือ รายงานเรื่องหลักประกันความมั่นคงด้านรายได้ เพื่อการยังชีพของผู้สูงอายุ : การเร่งรัดการดำเนินงานตามพระราชบัญญัติกองทุนการออมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๔ ซึ่งประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติได้มอบหมายให้คณะกรรมการสิทธิการสังคม กิจการเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการและผู้ด้อยโอกาส เป็นผู้พิจารณาและดำเนินการตามภารกิจหน้าที่ ดังนั้น เพื่อให้ได้รับข้อคิดเห็นที่กว้างขวางจึงได้จัดการรับฟังข้อคิดเห็นในวันนี้ พร้อมทั้งให้ข้อคิดเห็นว่า ประเทศไทย ได้ก้าวสู่สังคมผู้สูงอายุแล้ว ดังนั้น การเตรียมความพร้อมสำหรับสังคมผู้สูงอายุจึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง การสร้างความมั่นคงด้านรายได้ให้กับผู้สูงอายุจึงเป็นเรื่องที่ต้องเร่งรีบ ทั้งนี้ รูปแบบการดำเนินการเพื่อ ดูแลผู้สูงอายุในปัจจุบันมีอยู่ ๓ รูปแบบ คือ ๑. การสังคมสงเคราะห์ ๒. การประกันสังคม และ ๓. การสวัสดิการสังคม ได้แก่ การออมเพื่อยามชราภาพ เบี้ยยังชีพ ประเทศไทยได้มีแนวคิดเรื่องการออม มาช้านานแล้ว เช่น กลุ่มสัจจะออมทรัพย์ ซึ่งริเริ่มจากครูชบ ยอดแก้ว ได้ดำเนินการมาจนประสบความสำเร็จเป็นตัวอย่างที่ดีในเรื่องการออมภาคประชาชน เป็นกองทุนสวัสดิการชุมชน เมื่อสมาชิก ในชุมชนเดือดร้อน หรือมีเหตุอันพึงได้รับการช่วยเหลือเพื่อบรรเทาด้านเกิด แก่ เจ็บ ตาย การศึกษา พัฒนาอาชีพ รวมถึงด้านสุขภาพอนามัย ก็สามารถจัดสวัสดิการให้แก่สมาชิกได้ทันที นับว่าเป็นการสร้าง หลักประกันเพื่อความมั่นคงของคนในชุมชนเป็นแบบอย่างการออมที่ยั่งยืน

ปาฐกถาพิเศษ เรื่อง “พระราชบัญญัติกองทุนการออมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๔” โดย

พลเรือเอก พลวัฒน์ สีโรตม รองประธานคณะอนุกรรมการกิจการเด็ก เยาวชน และ ผู้สูงอายุ สรุปลสาระสำคัญได้ดังนี้

พระราชบัญญัติกองทุนการออมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๔ ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๕๔ และมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๕๔ โดยเจตนารมณ์ที่สำคัญของ กฎหมายฉบับนี้ คือ เพื่อให้มีระบบการออมเพื่อการดำรงชีพในยามชราภาพที่ครอบคลุมประชาชนทุกกลุ่ม

โดยเฉพาะประชากรภาคแรงงานส่วนใหญ่ของประเทศที่เป็นแรงงานนอกระบบ ยังไม่ได้รับความคุ้มครองเพื่อการชราภาพอย่างทั่วถึง จึงทำให้บุคคลเหล่านี้มีความเสี่ยงที่จะตกอยู่ในความยากจนในวัยสูงอายุอันเนื่องมาจากไม่มีช่องทางหรือโอกาสเข้าถึงระบบการออมเงิน ในขณะที่อยู่ในวัยทำงาน เพื่อสร้างความมั่นคงในบั้นปลายของชีวิตตลอดจนเพื่อเป็นการสร้างวินัยในการออมของประชาชนคนไทยในวัยทำงาน ซึ่งการจัดตั้งกองทุนนี้เพื่อเป็นช่องทางการออมขั้นพื้นฐานให้แก่ผู้ที่ยังไม่ได้รับความคุ้มครองเพื่อการชราภาพให้ได้รับผลประโยชน์ในรูปแบบบำนาญ อันเป็นการสร้างความเท่าเทียมและความเป็นธรรมในการดูแลจากภาครัฐ ซึ่งขณะนี้การดำเนินงานตามกฎหมายยังไม่เป็นรูปธรรมและได้ก่อให้เกิดผลเสียหายกับแรงงานนอกระบบที่มีความตั้งใจจะสร้างหลักประกันยามชราภาพ และการเลื่อนเวลาออกไปยิ่งทำให้ระยะเวลาการจ่ายเงินสะสมและการได้เงินสมทบจากรัฐบาลต้องลดลงตามระยะเวลาที่เลื่อนออกไป โดยเฉพาะกลุ่มผู้ที่มีอายุใกล้ ๖๐ ปี จะเสียโอกาสในการได้รับหลักประกันและการมีรายได้ในยามชรา

หลักประกัน ๓ ด้านที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ

๑. หลักประกันสุขภาพ
๒. หลักประกันด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม
๓. หลักประกันด้านรายได้ ได้แก่ การออมเพื่อยามชราภาพ เบี้ยยังชีพ การมีงานทำหรือมีอาชีพ

หลักประกันด้านเศรษฐกิจหรือหลักประกันด้านรายได้ของผู้สูงอายุ มีความสำคัญและส่งผลโดยตรงต่อความมั่นคงทางกายภาพ สุขภาพ ความมั่นคงทางจิตใจ ซึ่งผู้สูงอายุส่วนใหญ่จะมีรายได้ลดลง ทำงานได้น้อยลง โดยบางรายช่วยเหลือตนเองไม่ได้ ดังนั้น การมีหลักประกันรายได้จะช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตให้กับผู้สูงอายุ โดยเฉพาะการออมเงินไว้ใช้จ่ายยามชราภาพ เป็นกลไกสำคัญที่จะทำให้ผู้สูงอายุมีรายได้และสุดท้ายส่งผลต่อการมีคุณภาพชีวิตที่ดี

การสร้างหลักประกันทางรายได้ของผู้สูงอายุ จำเป็นที่จะต้องมีระบบส่งเสริมให้เกิดการออมก่อนวัยผู้สูงอายุ (ระบบการออมเพื่อวัยเกษียณ) เพื่อสร้างหลักประกันในวัยสูงอายุและเป็นกระบวนการสร้างความมั่นคงให้ผู้สูงอายุมีคุณค่า มีศักดิ์ศรี และสมควรดำรงชีวิตอยู่ในชุมชนของตนได้อย่างมีคุณภาพ เช่น

- ขยายการจ้างงานในระบบหลังการเกษียณอายุการทำงาน
- พิจารณาเงินบำนาญผู้สูงอายุรายเดือน
- การออมระยะยาว มีจัดการสรรเงินสวัสดิการให้แก่ผู้สูงอายุทุกคนที่มีรายได้เพื่อช่วยในการยังชีพ เป็นต้น
- โดยมีหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบ ได้แก่ กระทรวงการคลัง กระทรวงแรงงาน กระทรวงมหาดไทย และกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

สังคมไทยกำลังเผชิญกับปัญหาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ และในวันข้างหน้าในยุคของสังคมผู้สูงอายุ ข้อมูลไตรมาส ๓/๒๕๕๓ จากสำนักงานสถิติแห่งชาติ สำนักงานประกันสังคม กบข. ก.ล.ต. และ ILO พบว่า ปัจจุบันประเทศไทยมีประชากรประมาณ ๖๗.๓ ล้านคน จำแนกได้เป็น

๑. มีหลักประกันรายได้จากระบบการออม
 - เอกชน จำนวน ๑๒.๖ ล้านคน
 - รัฐบาล จำนวน ๑.๗๙ ล้านคน
 - รัฐวิสาหกิจ จำนวน ๐.๒๑ ล้านคน

๒. ไม่มีหลักประกันรายได้จากระบบการออม จำนวน ๓๕ ล้านคน

- แรงงานนอกระบบ จำนวน ๒๔.๑ ล้านคน
- ยังไม่เข้าสู่วัยแรงงาน จำนวน ๑๑.๓๗ ล้านคน

ดังนั้น จะเกิดอะไรขึ้นในวันข้างหน้าในยุคของสังคมผู้สูงอายุ ถ้าวันนี้ เราไม่เตรียมความพร้อม โดยเฉพาะในกลุ่มแรงงานนอกระบบที่ยังไม่มีระบบการออมเงิน ย่อมส่งผลร้ายต่อทั้ง “เขา” และ “รัฐ”

คณะกรรมการการสังคม กิจการเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการและผู้ด้อยโอกาส สภานิติบัญญัติแห่งชาติ และคณะอนุกรรมการกิจการเด็ก เยาวชน และผู้สูงอายุ เห็นความสำคัญของปัญหาดังกล่าว จึงได้จัดการสัมมนาเพื่อให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้แลกเปลี่ยนข้อมูลประเด็นปัญหา อุปสรรค ผลกระทบ และข้อเสนอแนะในการดำเนินงานตามพระราชบัญญัติกองทุนการออมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๔ ให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย และเพื่อเสนอให้รัฐบาลพิจารณาแก้ไขปัญหาดังต่อไป

การอภิปรายเรื่อง “หลักประกันความมั่นคงด้านรายได้เพื่อการยังชีพของผู้สูงอายุ : การเร่งรัดการดำเนินงานตามพระราชบัญญัติกองทุนการออมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๔”

ดำเนินการอภิปรายโดย นางสาวอรุณโรจน์ เลี่ยมทอง อนุกรรมการกิจการเด็ก เยาวชนและผู้สูงอายุ วิทยากรร่วมอภิปรายได้แก่

นางอุบล หลิมสกุล รองประธานกรรมการปฏิรูปสังคม ชุมชน เด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ ผู้พิการและผู้ด้อยโอกาส สภาปฏิรูปแห่งชาติ คนที่หนึ่ง ได้ให้ข้อมูลและข้อคิดเห็นสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้
สภาปฏิรูปแห่งชาติมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

๑. ศึกษา วิเคราะห์ และจัดทำ แนวทางและข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิรูปด้านต่าง ๆ ตามมาตรา ๒๗ เสนอต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ คณะรัฐมนตรี คณะรักษาความสงบแห่งชาติ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๒. เสนอความเห็นหรือข้อเสนอแนะต่อคณะกรรมการการยกย่องรางวัลรัฐธรรมนุญเพื่อประโยชน์ในการจัดทำรางวัลรัฐธรรมนุญ

๓. พิจารณาและให้ความเห็นชอบรางวัลรัฐธรรมนุญที่คณะกรรมการการยกย่องรางวัลรัฐธรรมนุญจัดทำขึ้น สถาปณารูปแห่งชาติได้ตั้งคณะกรรมการประจำสภา จำนวน ๑๘ คณะ เพื่อทำหน้าที่พิจารณากระทำกิจการ หรือศึกษาเรื่องใด ๆ อันอยู่ในอำนาจหน้าที่ของสภาหรือตามที่สภามอบหมาย

หลักประกันผู้สูงอายุที่สำคัญ มีดังนี้

๑. ด้านสุขภาพ คือ การมีสุขภาพร่างกาย สุขภาพจิต สังคม และปัญญาที่ดี

๒. ด้านเศรษฐกิจ คือ การมีรายได้เพื่อใช้จ่ายในปัจจัยพื้นฐานในวัยที่ไม่สามารถทำงานหรือหารายได้แล้ว (เกษียณ)

๓. ด้านสังคม คือ การมีงานทำ กิจกรรม และเพื่อน

๔. ด้านสิ่งแวดล้อมและที่อยู่อาศัย

ประเทศไทยได้เข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ (Aging society) ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๘ คือ มีประชากรอายุตั้งแต่ ๖๐ ปีขึ้นไปมากกว่าร้อยละ ๑๐ ของประชากรทั้งประเทศ และจะเป็นสังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์ภายใน ๒๐ ปีข้างหน้า ในกลุ่มประเทศอาเซียนประเทศสิงคโปร์เป็นอันดับหนึ่งในเรื่องประชากรผู้สูงอายุ (๑๔ %) และประเทศไทยเป็นอันดับ ๒ (๑๒ %) ปัจจุบันผู้สูงอายุไทยมีแหล่งรายได้ที่สำคัญมาจากลูกหลาน บำเหน็จบำนาญ และเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ (๖๐๐ - ๑,๐๐๐ บาท/เดือน) แต่ในอนาคตครอบครัวมีขนาดเล็กลง ทำให้การพึ่งพิงรายได้จากลูกหลานจึงไม่อาจเพียงพอหรือไม่สามารถพึ่งพิงได้ ดังนั้น จึงควรเตรียมการสร้างความมั่นคงให้แก่ผู้สูงอายุในอนาคต

การประชุมสมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติ ปี พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งจัดโดยกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ได้มีมติเห็นชอบให้มีการส่งเสริมการออมเพื่อวัยผู้สูงอายุ โดยกระทรวงการพัฒนาสังคม ฯ ได้นำเสนอเรื่องดังกล่าวต่อคณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติพิจารณา นายกรัฐมนตรีในฐานะประธานคณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติได้เห็นชอบ จึงได้ตั้งปลัดกระทรวงการคลังเป็นประธานขับเคลื่อน

หลักการของพระราชบัญญัติกองทุนการออมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๔ คือ ให้แรงงานนอกระบบมีหลักประกันรายได้โดยรัฐสมทบส่วนหนึ่งและประชาชนสะสมส่วนหนึ่ง โดยเมื่ออายุ ๖๐ ปี จึงจะได้บำนาญตามอัตราการออมและระยะเวลาการออม และรัฐประกันความเสี่ยงให้แก่ประชาชน ซึ่งเริ่มออมได้ตั้งแต่อายุ ๑๕ - ๖๐ ปี แม้ว่ากฎหมายจะมีบทบัญญัติให้กองทุนนี้รับสมาชิกเมื่อพ้นระยะ ๓๖๐ วัน นับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษา (๙ พฤษภาคม ๒๕๕๕) แต่ปัจจุบันก็ยังไม่ได้มีการดำเนินการแต่อย่างใด ซึ่งหากย้อนกลับไปก่อนวันที่จะเปิดรับสมัครสมาชิกมีการเปลี่ยนแปลงรัฐบาลในเดือนสิงหาคม ๒๕๕๔ ทำให้ไม่มีการเปิดรับสมัคร ในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิคณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติร่วมกับเครือข่ายแรงงานนอกระบบจึงได้ติดตามประเด็นดังกล่าวพบว่ารัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังในสมัยนั้นได้ชะลอการบังคับใช้กฎหมายเพื่อแก้ไขกฎหมายจำนวน ๗ มาตรา แต่ไม่ได้เป็นการแก้ไขเนื้อหาในสาระสำคัญ ซึ่งเครือข่ายต่าง ๆ ได้ขับเคลื่อนติดตามการบังคับใช้กฎหมายมาโดยตลอดแต่ก็ยังไม่มีการแก้ไขกฎหมายแต่ประการใด แต่ได้มีพระราชกฤษฎีกากำหนดหลักเกณฑ์และอัตราการจ่ายเงินสมทบ ประเภทของประโยชน์ทดแทนตลอดจนหลักเกณฑ์และเงื่อนไขแห่งสิทธิในการรับประโยชน์ทดแทนของบุคคลซึ่งสมัครเป็นผู้ประกันตน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๖ โดยให้ความคุ้มครองประกันสังคมสำหรับแรงงานนอกระบบตามมาตรา ๔๐ แห่งพระราชบัญญัติกองทุนประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๓ ได้ส่งผลทำให้บุคคลที่มีคุณสมบัติสมัครเป็นสมาชิกกองทุนการออมแห่งชาติเปลี่ยนไปสมัครตามพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว

ต่อจากนั้นเมื่อวันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๕๗ คณะรักษาความสงบแห่งชาติ ได้ประกาศที่จะขับเคลื่อนเรื่องกองทุนการออมแห่งชาติเพื่อลดความเหลื่อมล้ำในสังคม ต่อมาสภาปฏิรูปแห่งชาติโดยคณะกรรมการปฏิรูปสังคม ชุมชน เด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ ผู้พิการและผู้ด้อยโอกาส สภาปฏิรูปแห่งชาติ ได้พิจารณาศึกษาวิเคราะห์การบังคับใช้พระราชบัญญัติกองทุนการออมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๔ พบว่า

๑. การเลื่อนเวลาการเปิดรับสมัครสมาชิก ก่อให้เกิดผลเสียหายโดยตรงกับแรงงานนอกระบบที่มีความตั้งใจสร้างหลักประกันยามชราภาพ และการเลื่อนเวลาออกไปยิ่งทำให้ระยะเวลาของการจ่ายเงินสะสมและการได้เงินสมทบจากรัฐบาลต้องลดลงตามระยะเวลาที่เลื่อนออกไป โดยเฉพาะกลุ่มผู้ที่มีอายุใกล้ ๖๐ ปี จะเสียโอกาสในการได้รับหลักประกันและการมีรายได้ในยามชรา

๒. มาตรา ๔๐ ในพระราชบัญญัติกองทุนประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๓ มีสถานะเป็นเพียงพระราชกฤษฎีกาที่คณะรัฐมนตรีต้องพิจารณาอัตราเงินสมทบเป็นรายปี ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับกรออกเป็นพระราชบัญญัติที่รัฐต้องสมทบเงินที่แน่นอนกว่า

๓. กฎหมายกองทุนการออมแห่งชาติมุ่งเน้นการมีระบบบำนาญที่จ่ายเป็นรายเดือนแก่ผู้สูงอายุ แต่พระราชกฤษฎีกาที่ออกตามมาตรา ๔๐ แห่งพระราชบัญญัติกองทุนประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๓ จะเปิดโอกาสให้สมาชิกเลือกได้ทั้งบำเหน็จชราภาพและบำนาญชราภาพ

ทั้งนี้ กระทรวงการคลังมีความพร้อมที่จะปฏิบัติตามพระราชบัญญัติกองทุนการออมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๔ และเมื่อวันที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๗ ที่ประชุมสภาปฏิรูปแห่งชาติได้มีมติเห็นชอบ ๒๑๒ เสียง ให้เสนอรายงานของคณะกรรมการปฏิรูปสังคม ชุมชน เด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ ผู้พิการและผู้ด้อยโอกาส สภาปฏิรูปแห่งชาติ เรื่อง “หลักประกันความมั่นคงด้านรายได้เพื่อการยังชีพของผู้สูงอายุ : การเร่งรัดการดำเนินงานตามพระราชบัญญัติกองทุนการออมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๔” ไปยังคณะรัฐมนตรีเพื่อเร่งให้ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติกองทุนการออมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๔ และสภานิติบัญญัติแห่งชาติเพื่อติดตามตรวจสอบการดำเนินงานของรัฐบาลต่อไป

นอกจากนี้คณะกรรมการปฏิรูปสังคม ชุมชน เด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ ผู้พิการและผู้ด้อยโอกาส สภาปฏิรูปแห่งชาติ ได้พิจารณาศึกษาระบบบำนาญแห่งชาติมีความเหลื่อมล้ำหรือไม่เป็นธรรมหรือไม่ และพิจารณาแนวทางการขยายอายุการทำงานให้เกษียณที่อายุกว่า ๖๐ ปี ได้หรือไม่ ทั้งนี้การเป็นรัฐสวัสดิการ(รัฐจ่ายให้ทั้งหมด) รัฐจะต้องมีรายได้จากการจัดเก็บภาษีที่สูง เช่น ประเทศสวีเดน ประเทศเดนมาร์ค เป็นต้น และสังคมสวัสดิการ คือ ทุกภาคส่วนร่วมจัดสวัสดิการทั้งภาคเอกชน ธุรกิจ และสังคม เช่น วิสาหกิจชุมชน (Social Enterprise) เป็นการนำผลกำไรมาจ้างงานผู้ด้อยโอกาส

นางลาวัลย์ ภูวรรณ ผู้อำนวยการสำนักนโยบายการออมและการลงทุน กระทรวงการคลัง ได้ให้ข้อมูลและข้อคิดเห็นสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

จากการสำรวจของสำนักงานสถิติแห่งชาติเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๔ พบว่ามีแรงงานไทยในระบบจำนวน ๑๓ ล้านคน และแรงงานไทยนอกระบบจำนวน ๒๕ ล้านคนที่ไม่ได้มีหลักประกันรายได้ยามชราภาพ ดังนั้นจึงได้หาแนวทางการช่วยเหลือโดยให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมสร้างหลักประกันรายได้โดยไม่ต้องรอการสงเคราะห์จากรัฐฝ่ายเดียว ดังนั้น จึงได้มีพระราชบัญญัติกองทุนการออมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๔ โดยรัฐบาลจ่ายเงินสมทบส่วนหนึ่ง และสมาชิกสะสมเงินส่วนหนึ่ง กองทุนดังกล่าวเป็นระบบบำนาญชราภาพ เพื่อให้ประชาชนมีเงินใช้จ่ายทุกเดือนหลังเกษียณ โดยจะได้เงินบำนาญจำนวนมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับเงินสะสมของสมาชิก เงินสมทบจากรัฐ และผลประโยชน์ของเงินสะสมและเงินสมทบ และเป็นการออมโดยสมัครใจ

ดังนั้น ไม่จำเป็นต้องออมทุกเดือน ซึ่งกระทรวงการคลังได้เสนอต่อคณะรัฐมนตรีทุกคณะที่ผ่านมา เพื่อผลักดันให้พระราชบัญญัติกองทุนการออมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๔ ให้มีผลบังคับใช้ โดยกองทุนการออมแห่งชาติเป็นสวัสดิการระยะยาวแต่กองทุนประกันสังคมเป็นสวัสดิการระยะสั้น ซึ่งการจัดสวัสดิการหรือการสงเคราะห์ใด ๆ ย่อมกระทบต่อภาระงบประมาณของประเทศ ดังนั้น การดำเนินการในส่วน of กระทรวงการคลังต้องพิจารณาอย่างรอบคอบเนื่องจากรับภาระดูแลกองทุนหลายกองทุน

คุณสมบัติของสมาชิกกองทุนการออมแห่งชาติ

๑. มีสัญชาติไทย

๒. มีอายุไม่ต่ำกว่าสิบห้าปีบริบูรณ์และไม่เกินหกสิบปีบริบูรณ์

๓. ไม่เป็นสมาชิกของกองทุนเพื่อการชราภาพใด ๆ ที่มีการสมทบเงินจากรัฐหรือนายจ้าง เช่น ผู้ประกันตนตามกฎหมายว่าด้วยประกันสังคม ซึ่งส่งเงินเพื่อได้รับประโยชน์ทดแทนกรณีชราภาพ สมาชิกกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการกรุงเทพมหานคร กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการส่วนท้องถิ่น กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ กองทุนสงเคราะห์ตามกฎหมายว่าด้วยโรงเรียนเอกชน หรือเป็นสมาชิกกองทุนหรืออยู่ในระบบบำนาญอื่นตามที่กำหนดโดยกฎกระทรวง เป็นต้น

การจ่ายเงินสมทบ รัฐบาลจ่ายเงินสมทบตามระดับอายุของผู้เป็นสมาชิก ดังนี้

๑) สมาชิกที่บรรลุนิติภาวะ แต่ไม่เกิน ๓๐ ปี ได้รับเงินสมทบร้อยละ ๕๐ ของเงินที่สะสมเข้ากองทุนในแต่ละเดือน แต่ไม่เกินปีละ ๖๐๐ บาท

๒) สมาชิกที่อายุมากกว่า ๓๐ ปี แต่ไม่เกิน ๕๐ ปี ได้รับเงินสมทบร้อยละ ๘๐ ของเงินที่สะสมเข้ากองทุนในแต่ละเดือน แต่ไม่เกินปีละ ๙๖๐ บาท

๓) สมาชิกที่อายุมากกว่า ๕๐ ปี แต่ไม่เกิน ๖๐ ปี ได้รับเงินสมทบร้อยละ ๑๐๐ ของเงินที่สะสมเข้ากองทุนในแต่ละเดือน แต่ไม่เกินปีละ ๑,๒๐๐ บาท

การส่งเงินสะสมของสมาชิก จะต้องสะสมไม่น้อยกว่าครั้งละ ๕๐ บาท แต่เมื่อรวมกันแล้วไม่เกินกว่า ๑๓,๒๐๐ บาทต่อปี

การสิ้นสุดสมาชิกภาพ สมาชิกสิ้นสุดสมาชิกภาพเมื่ออายุครบ ๖๐ ปีบริบูรณ์ ตาย หรือลาออกจากกองทุน

การจ่ายเงินให้แก่สมาชิก

๑) กรณีที่สมาชิกสิ้นสุดสมาชิกภาพเพราะอายุครบ ๖๐ ปีบริบูรณ์ ให้สมาชิกมีสิทธิได้รับบำนาญจากเงินสะสม เงินสมทบ และผลประโยชน์จากเงินดังกล่าว ไปตลอดอายุขัย และคืนเงินให้กับผู้มีสิทธิรับผลประโยชน์ หากยังมีเงินคงเหลืออยู่ในบัญชีของสมาชิกผู้นั้น

๒) กรณีที่สมาชิกทุพพลภาพก่อนอายุครบ ๖๐ ปีบริบูรณ์ สมาชิกจะขอรับเงินสะสมและผลประโยชน์ของเงินสะสมทั้งหมดหรือบางส่วนจากกองทุนก็ได้ โดยให้ขอรับได้เพียงครั้งเดียว ส่วนเงินสมทบและผลประโยชน์ของเงินสมทบจะจ่ายเป็นบำนาญให้สมาชิกเมื่ออายุครบ ๖๐ ปี ซึ่งในกรณีที่สมาชิกคงเงินไว้ในกองทุนทั้งหมดหรือบางส่วน จะนำเงินที่คงไว้นี้มาคำนวณจ่ายบำนาญด้วย

๓) กรณีที่สมาชิกสิ้นสุดสมาชิกภาพเพราะลาออกจากกองทุน ให้สมาชิกมีสิทธิได้รับเงินสะสมและผลประโยชน์ของเงินสะสมจากกองทุน ส่วนเงินสมทบและผลประโยชน์ของเงินสมทบให้ตกเป็นของกองทุน

๔) กรณีสมาชิกอายุ ๖๐ ปีบริบูรณ์ ถ้าออมไม่ถึงขั้นที่จะได้บำนาญขั้นต่ำ ๖๐๐ บาท จะได้รับเป็นเงินบำรุงชีพเป็นรายเดือนไปจนกว่าเงินสะสม เงินสมทบ และผลประโยชน์จากเงินดังกล่าวจะหมด

๕) กรณีภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่ทบบัญญัติแห่งหมวด ๓ ใช้บังคับ หากในวันสมัครเข้าเป็นสมาชิก ผู้สมัครเข้าเป็นสมาชิกมีอายุห้าสิบปีบริบูรณ์ขึ้นไป ให้ผู้นั้นมีสิทธิเป็นสมาชิกของกองทุนต่อไปได้อีกสิบปี

นับแต่วันที่ เป็นสมาชิก และเมื่อเป็นสมาชิกของกองทุนครบสิบปีหรือเมื่อสมาชิกซึ่งมีอายุหกสิบปีบริบูรณ์ขึ้นไปลาออกจากการเป็นสมาชิกให้ถือว่าเป็นกรณีที่สมาชิกอายุครบหกสิบปีบริบูรณ์ตามพระราชบัญญัตินี้ และให้นำบทบัญญัติในหมวด ๓ และหมวด ๔ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

การคงเงินไว้ในกองทุน

กรณีที่สมาชิกเปลี่ยนงานและทำให้สมาชิกได้รับความคุ้มครองหรือหลักประกันทางรายได้เพื่อการชราภาพตามกฎหมายอื่นที่มีรัฐหรือนายจ้างจ่ายสมทบเข้ากองทุน หรืออยู่ในระบบบำนาญใด ๆ ให้สมาชิกคงเงินไว้ในกองทุน และคงการเป็นสมาชิกต่อไปได้ โดยจะจ่ายเงินสมทบเข้ากองทุนหรือไม่ก็ได้ แต่รัฐไม่ต้องจ่ายเงินสมทบให้ และเงินที่สะสมในช่วงเวลาดังกล่าวจะไม่ถูกนำมารวมคำนวณเป็นเงินบำนาญ อย่างไรก็ตามกรณีออกจากงานและมาเป็นแรงงานนอกระบบอีกครั้ง สมาชิกสามารถกลับเข้ากองทุนการออมแห่งชาติได้โดยส่งเงินสะสมและได้รับเงินสมทบจากรัฐดั้งเดิม

การประกันผลประโยชน์ รัฐบาลจะรับประกันให้สมาชิกได้รับผลประโยชน์ตอบแทนจากการนำเงินสะสมและเงินสมทบไปลงทุนไม่น้อยกว่าอัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำประเภท ๑๒ เดือนโดยเฉลี่ยของธนาคารพาณิชย์แห่งใหญ่ ๕ แห่ง และธนาคารออมสิน และธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

การสมัครสมาชิกในเบื้องต้นนี้ได้พิจารณาให้ธนาคารออมสิน ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร และธนาคารกรุงไทย เป็นช่องทางหลักในการรับสมัครสมาชิกรวมถึงรับเงินสะสมจากสมาชิก

ทั้งนี้ สมาชิกกองทุนการออมแห่งชาติยังคงมีสิทธิ์ได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุอยู่เช่นเดิม และผู้ประกันตนตามมาตรา ๔๐ แห่งพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๓ ที่เลือกทางเลือกที่ ๑ ซึ่งจะได้รับ ความคุ้มครอง ๓ กรณี (กรณีอุบัติเหตุหรือเจ็บป่วย กรณีทุพพลภาพ และกรณีเสียชีวิต) มีสิทธิ์สมัครเป็นสมาชิกกองทุนการออมแห่งชาติได้ แต่สำหรับผู้ประกันตนตามมาตรา ๔๐ ที่เลือกทางเลือกที่ ๒ ซึ่งได้รับความคุ้มครองเพิ่มเติมจากทางเลือกที่ ๑ ในส่วนของกรณีชราภาพ จะไม่สามารถเข้าเป็นสมาชิกกองทุนการออมแห่งชาติได้

นายพรเทพ ศิริไพบูลย์ นิติกรชำนาญการพิเศษ สำนักงานประกันสังคม ได้ให้ข้อมูลและข้อคิดเห็นสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

ภาพรวมของสวัสดิการสังคมกรณีชราภาพของประเทศไทยมีดังนี้

๑. กรณีข้าราชการ มีกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (กบข.)

๒. กรณีพนักงานลูกจ้างเอกชน มี

- กองทุนประกันสังคม โดยได้กำหนดให้นายจ้างที่มีลูกจ้างตั้งแต่หนึ่งคนขึ้นไป ต้องเข้าสู่ระบบประกันสังคม ปัจจุบันมีผู้ประกันตนตามมาตรา ๓๓ จำนวน ๑๐,๐๐๐,๐๐๐ คน

- กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ

๓. กองทุนประกันสังคมสำหรับแรงงานนอกระบบตามมาตรา ๔๐ แห่งพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๓

๔. เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ

๕. กองทุนการออมแห่งชาติ

กองทุนประกันสังคมได้จัดสวัสดิการให้แก่ผู้ประกันตน ดังนี้

ผู้ประกันตนจะได้รับประโยชน์ทดแทนจากกองทุน ๗ กรณี คือ กรณีประสบอันตรายหรือเจ็บป่วย กรณีคลอดบุตร กรณีทุพพลภาพ กรณีตาย กรณีสงเคราะห์บุตร กรณีชราภาพ และกรณีว่างงาน

สิทธิประโยชน์กรณีชราภาพ

๑. เงื่อนไขการเกิดสิทธิกรณีบำนาญชราภาพ

- จ่ายเงินสมทบมาแล้วไม่น้อยกว่า ๑๘๐ เดือน ไม่ว่าจะระยะเวลา ๑๘๐ เดือนจะติดต่อกันหรือไม่ก็ตาม

- มีอายุครบ ๕๕ ปีบริบูรณ์
- ความเป็นผู้ประกันตนสิ้นสุดลง

๒. เงื่อนไขการเกิดสิทธิกรณีบำเหน็จชราภาพ

- จ่ายเงินสมทบไม่ครบ ๑๘๐ เดือน
- ความเป็นผู้ประกันตนสิ้นสุดลง
- มีอายุครบ ๕๕ ปีบริบูรณ์ หรือเป็นผู้ทุพพลภาพ หรือถึงแก่ความตาย

๓. ประโยชน์ทดแทนกรณีบำนาญชราภาพ

- กรณีจ่ายเงินสมทบมาแล้ว ไม่น้อยกว่า ๑๘๐ เดือน มีสิทธิได้รับเงินบำนาญชราภาพเป็นรายเดือนใน อัตราร้อยละ ๒๐ ของค่าจ้างเฉลี่ย ๖๐ เดือนสุดท้ายที่ใช้เป็นฐานในการคำนวณเงินสมทบก่อน ความเป็นผู้ประกันตนสิ้นสุดลง

- กรณีที่มีการจ่ายเงินสมทบเกิน ๑๘๐ เดือน ให้ปรับเพิ่มอัตราบำนาญชราภาพตามข้อ ๑ ขึ้นอีกในอัตราร้อยละ ๑.๕ ต่อระยะเวลาการจ่ายเงินสมทบทุก ๑๒ เดือน สำหรับระยะเวลาที่จ่ายเงินสมทบเกินกว่า ๑๘๐ เดือน

๔. ประโยชน์ทดแทนกรณีบำเหน็จชราภาพ

- กรณีที่มีการจ่ายเงินสมทบต่ำกว่า ๑๒ เดือน ให้จ่ายเงินบำเหน็จชราภาพ มีจำนวนเท่ากับจำนวนเงินสมทบที่ผู้ประกันตนจ่ายเงินสมทบ เพื่อการจ่ายประโยชน์ทดแทนในกรณีชราภาพ กรณีที่มีการจ่ายเงินสมทบตั้งแต่ ๑๒ เดือนขึ้นไป ให้จ่ายเงินบำเหน็จชราภาพ มีจำนวนเท่ากับจำนวนเงินสมทบที่ผู้ประกันตนและนายจ้างจ่ายเงินสมทบ เพื่อการจ่ายประโยชน์ทดแทนในกรณีชราภาพ พร้อมผลประโยชน์ตอบแทน ตามที่สำนักงานประกันสังคมประกาศกำหนด

- กรณีผู้รับเงินบำนาญชราภาพถึงแก่ความตายภายใน ๖๐ เดือน นับแต่เดือนที่มีสิทธิได้รับเงินบำนาญชราภาพให้จ่ายเงินบำเหน็จชราภาพจำนวน ๑๐ เท่าของเงินบำนาญชราภาพรายเดือนที่ได้รับ คราวสุดท้ายก่อนถึงแก่ความตาย

ผู้ประกันตนโดยสมัครใจมาตรา ๓๙

๑. คุณสมบัติของผู้สมัคร

(๑) เคยเป็นผู้ประกันตนตามมาตรา ๓๓ นำส่งเงินสมทบมาแล้วไม่น้อยกว่า ๑๒ เดือนและออกจากงานไม่เกิน ๖ เดือน นับแต่วันที่ลาออกจากงาน

(๒) ต้องไม่เป็นผู้รับประโยชน์ทดแทนกรณีทุพพลภาพจากกองทุนประกันสังคม

ปัจจุบันมีสมาชิกจำนวน ๑,๑๐๐,๐๐๐ คน

๒. เงินสมทบที่ต้องนำส่งสำนักงานประกันสังคมเดือนละ ๔๓๒ บาทต่อเดือน

เงินที่ใช้เป็นฐานในการคำนวณเงินสมทบ คือ เดือนละ ๔,๘๐๐ บาทเท่ากันทุกคน โดยคิดจากอัตราเงินสมทบ ๙ % ($๔,๘๐๐ \times ๙ \% = ๔๓๒$ บาทต่อเดือน) ซึ่งผู้ประกันตนจะได้รับความคุ้มครอง ๖ กรณี (กรณีเจ็บป่วย กรณีคลอดบุตร กรณีทุพพลภาพ กรณีตาย กรณีสงเคราะห์บุตรและกรณีชราภาพ) ต่อเนื่องจากการเป็นผู้ประกันตนตามมาตรา ๓๓

๓. เหตุที่ทำให้ผู้ประกันตนตามมาตรา ๓๔ สิ้นสภาพการเป็นผู้ประกันตน

- (๑) ตาย
- (๒) กลับเข้าเป็นผู้ประกันตนตามมาตรา ๓๓
- (๓) ลาออก
- (๔) ไม่ส่งเงินสมทบ ๓ เดือนติดต่อกัน (สิ้นสภาพตั้งแต่วันที่แรกที่ไม่ส่งเงินสมทบ)
- (๕) ภายในระยะเวลา ๑๒ เดือน ส่งเงินสมทบไม่ครบ ๙ เดือน (สิ้นสภาพในเดือนที่ส่งเงินสมทบไม่ครบ ๙ เดือน)

ผู้ประกันตนตามมาตรา ๔๐

การขยายประกันสังคมให้ครอบคลุมแรงงานนอกระบบโดยพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๓ มาตรา ๔๐ และพระราชกฤษฎีกากำหนดหลักเกณฑ์และอัตราการจ่ายเงินสมทบ ประเภทของประโยชน์ทดแทน ตลอดจนหลักเกณฑ์และเงื่อนไขแห่งสิทธิในการรับประโยชน์ทดแทนของบุคคลซึ่งสมัครเป็นผู้ประกันตน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๖ เพื่อพัฒนาสิทธิประโยชน์ของมาตรา ๔๐ ให้เป็นที่จูงใจ โดยเป็นระบบสมัครใจ

๑. คุณสมบัติผู้สมัครเป็นสมาชิกกองทุนประกันสังคมกรณีแรงงานนอกระบบ

- (๑) อายุ ๑๕ - ๖๐ ปีบริบูรณ์ โดยไม่เป็นผู้ประกันตนตามมาตรา ๓๓ มาตรา ๓๔ ไม่เป็นข้าราชการหรือบุคคลที่ถูกยกเว้นตามกฎหมายประกันสังคม
- (๒) บุคคลพิการที่สามารถรับรู้สิทธิประกันสังคม
- (๓) เฉพาะปีแรก (มีผลบังคับใช้วันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๕๖ - วันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๕๗) เปิดโอกาสให้ผู้สมัครที่มีอายุ ๖๐ - ๖๕ ปี สมัครเป็นผู้ประกันตนตามมาตรา ๔๐ ได้ทุกทางเลือก
- (๔) สำหรับผู้สมัครที่มีอายุเกินกว่า ๖๕ ปี เฉพาะปีแรก (มีผลบังคับใช้วันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๕๖ - วันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๕๗) สามารถสมัครเป็นผู้ประกันตนตามมาตรา ๔๐ ได้เฉพาะทางเลือกที่ ๓ เท่านั้น และไม่มีสิทธิเปลี่ยนทางเลือก

๒. สำนักงานประกันสังคมทั่วประเทศเลือกทางเลือกในการจ่ายเงินสมทบได้ ๕ ทางเลือก คือ

ทางเลือกที่ ๑ จ่ายเงินสมทบ ๑๐๐ บาท/เดือน (จ่ายเอง ๗๐ บาท รัฐสนับสนุน ๓๐ บาท) ได้รับสิทธิประโยชน์ทดแทนดังนี้

- กรณีประสบอันตรายหรือเจ็บป่วย
- กรณีทุพพลภาพ
- กรณีตาย

ทางเลือกที่ ๒ จ่ายเงินสมทบ ๑๕๐ บาท/เดือน (จ่ายเอง ๑๐๐ บาท รัฐสนับสนุน ๕๐ บาท) ได้รับสิทธิประโยชน์ทดแทนดังนี้

- กรณีประสบอันตรายหรือเจ็บป่วย
- กรณีทุพพลภาพ

- กรณีตาย

- กรณีชราภาพ (บำเหน็จชราภาพ) ผู้ประกันตนสามารถรับเงินก้อนเมื่ออายุครบ ๖๐ ปีบริบูรณ์ และสิ้นสุดความเป็นผู้ประกันตน

ทางเลือกที่ ๓ จ่ายเงินสมทบ ๒๐๐ บาท/เดือน (จ่ายเอง ๑๐๐ บาท รัฐสนับสนุน ๑๐๐ บาท) ได้รับสิทธิประโยชน์ทดแทนกรณีชราภาพ (บำนาญชราภาพ) ผู้ประกันตนสามารถรับเงินบำนาญเมื่ออายุครบ ๖๐ ปีบริบูรณ์ และสิ้นสุดความเป็นผู้ประกันตน โดยต้องจ่ายเงินสมทบถึงบำนาญขั้นต่ำหรือไม่น้อยกว่า ๔๒๐ เดือน (๓๕ ปี) จะได้รับเงินบำนาญชราภาพขั้นต่ำเดือนละ ๖๐๐ บาท ตลอดชีวิต

ทางเลือกที่ ๔ คือ ทางเลือกที่ ๑ และทางเลือก ๓ (๑+๓) จ่ายเงินสมทบ ๓๐๐ บาท/เดือน (จ่ายเอง ๑๗๐ บาท รัฐสนับสนุน ๑๓๐ บาท)

ทางเลือกที่ ๕ คือ ทางเลือกที่ ๒ และทางเลือก ๓ (๒+๓) จ่ายเงินสมทบ ๓๕๐ บาท/เดือน (จ่ายเอง ๒๐๐ บาท รัฐสนับสนุน ๑๕๐ บาท)

ปัจจุบันผู้ประกันตนที่เลือกจ่ายเงินสมทบตามทางเลือกที่ ๔ และ ๕ มีจำนวน ๙,๙๐๐,๐๐๐ คน และตั้งแต่มีการบังคับใช้มาตรา ๔๐ มีผู้ประกันตนลาออกจำนวน ๑๖,๐๐๐ คน

ทั้งนี้ ในการจ่ายเงินสมทบของผู้ประกันตนมาตรา ๔๐ จ่ายเป็นรายเดือน ๆ ละ ๑ ครั้ง และจ่ายเงินสมทบล่วงหน้าได้ครั้งละไม่เกิน ๑๒ เดือน แต่ไม่สามารถจ่ายเงินสมทบย้อนหลังได้

และผู้ประกันตนที่ประสงค์รับเงินบำเหน็จชราภาพเพิ่มขึ้นสามารถจ่ายเงินสมทบเพิ่มเติมได้ไม่เกินเดือนละ ๑,๐๐๐ บาทต่อเดือน ยกเว้น กรณีทางเลือกที่ ๕ (๒+๓) สามารถจ่ายเงินสมทบเพิ่มเติมได้ไม่เกินเดือนละ ๒,๐๐๐ บาท

นางสาวอรุณี ศรีโต ประธานเครือข่ายบำนาญภาคประชาชน ได้ให้ข้อมูลและข้อคิดเห็นสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

เครือข่ายแรงงานบำนาญประชาชนได้ขับเคลื่อนให้มีการบังคับใช้พระราชบัญญัติกองทุนการออมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๔ มาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่เดือนมกราคม ๒๕๕๖ โดยได้ยื่นจดหมายต่อนายกรัฐมนตรี และได้เข้าพบรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังในสมัยนั้น คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ โดยเครือข่ายได้เข้าชื่อเพื่อยื่นฟ้องเป็นคดีต่อศาลปกครองแล้วและจะมีการพิจารณาพิพากษาคดีในวันที่ ๒๘ มีนาคม ๒๕๕๘

ประเทศไทยควรมีระบบบำเหน็จบำนาญที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของหน่วยงานเดียว เช่น กระทรวงการคลัง โดยควรมีกฎหมายเกี่ยวกับบำนาญเป็นการเฉพาะเพื่อลดความเหลื่อมล้ำและการจ่ายเงินในรูปแบบบำนาญจะช่วยให้ผู้สูงอายุมีรายได้ทุกเดือน นอกจากนี้สำนักงานประกันสังคมควรมีการปฏิรูปในอนาคตเพื่อให้การทำงานมีความโปร่งใสมากขึ้น

ข้อเสนอแนะและปัญหาอุปสรรคต่อการดำเนินงานที่ได้จากเวทีการสัมมนา ปัญหาการดำเนินงาน

๑. การเลื่อนเวลาการเปิดรับสมัครสมาชิก ก่อให้เกิดผลเสียหายโดยตรงกับแรงงานนอกระบบที่มีความตั้งใจสร้างหลักประกันยามชราภาพ และการเลื่อนเวลาออกไปยิ่งทำให้ระยะเวลาของการจ่ายเงินสะสมและการได้เงินสมทบจากรัฐบาลต้องลดลงตามระยะเวลาที่เลื่อนออกไป โดยเฉพาะกลุ่มผู้ที่มีอายุใกล้ ๖๐ ปี จะเสียโอกาสในการได้รับหลักประกันและการมีรายได้ในยามชรา

๒. มาตรา ๔๐ แห่งพระราชบัญญัติกองทุนประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๓ มีสถานะเป็นเพียงพระราชกฤษฎีกาที่คณะรัฐมนตรีต้องพิจารณาอัตราเงินสมทบเป็นรายปี ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับกรออกเป็นพระราชบัญญัติที่รัฐต้องสมทบเงินที่แน่นอนกว่า ทำให้เห็นความแตกต่างในเรื่องของความมั่นคงในหลักประกันของประชาชนที่แน่นอนกว่า

๓. กฎหมายกองทุนการออมแห่งชาติมุ่งเน้นการมีระบบบำนาญที่จ่ายเป็นรายเดือนแก่ผู้สูงอายุ แต่พระราชกฤษฎีกาที่ออกตามมาตรา ๔๐ แห่งพระราชบัญญัติกองทุนประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๓ จะเปิดโอกาสให้สมาชิกเลือกได้ทั้งบำเหน็จชราภาพและบำนาญชราภาพ

๔. เงินสนับสนุนที่รัฐช่วยสนับสนุนผู้ประกันตนตามมาตรา ๔๐ กระทำโดยอาศัยอำนาจตามพระราชกฤษฎีกามีใช้พระราชบัญญัติ ดังนั้น จึงทำให้หน่วยงานต้องตั้งงบประมาณสนับสนุนทุกปี

๕. กรณีกองทุนการออมแห่งชาติได้เปิดรับสมัครสมาชิกแล้ว ผู้ประกันตนตามมาตรา ๔๐ ทางเลือกที่ ๓ (บำนาญชราภาพ) เท่านั้น ที่จะต้องโอนย้ายไปอยู่กองทุนการออมแห่งชาติ ดังนั้น จำเป็นต้องแก้ไขกฎหมายว่าด้วยกองทุนการออมแห่งชาติ และแก้ไขพระราชกฤษฎีกาเพื่อกำหนดการโอนเงินและสมาชิกกองทุนประกันสังคมไปยังกองทุนการออมแห่งชาติ ซึ่งต้องพิจารณาให้ละเอียดรอบคอบก่อนดำเนินการแก้ไขกฎหมายเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาในอนาคต

๖. จากการสอบถามแรงงานพบว่ามีความต้องการได้รับบำเหน็จมากกว่าบำนาญ เนื่องจากต้องการนำเงินที่ได้ออมไปใช้ตามความจำเป็นของครอบครัว เช่น การลงทุน การชำระหนี้ การสร้างบ้าน หรือการนำไปใช้จ่ายกรณีอื่นก่อนที่จะเสียชีวิต

๗. ผู้ประกันตนได้เรียกร้องให้แก้ไขกฎหมายว่าด้วยประกันสังคม โดยให้ผู้ประกันตนมีสิทธิเลือกรับเป็นบำเหน็จได้ถ้าผู้ประกันตนได้สิทธิรับบำนาญ

๘. ประชาชนไม่ทราบหรือไม่สามารถตัดสินใจได้ว่าจะเลือกการออมในรูปแบบใด และไม่รู้ว่ามีเงินออมเท่าไร ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการประชาสัมพันธ์รูปแบบการออมของกองทุนต่าง ๆ ให้ประชาชนได้รับทราบอย่างทั่วถึงและสร้างความเข้าใจให้แก่ประชาชน

๙. กองทุนการออมแห่งชาติไม่เอื้อประโยชน์ต่อแรงงานที่ต้องย้ายไปย้ายมาระหว่างแรงงานในระบบและนอกระบบ ทำให้คนอาจจะออมไม่ครบตามเงื่อนไขของกองทุน และส่งผลให้หลุดพ้นออกจากระบบบำนาญระบบใดระบบหนึ่ง และเสียสิทธิประโยชน์ที่จะได้รับจากการออมเงินกับกองทุน

๑๐. กองทุนการออมแห่งชาติจะดำเนินการอย่างไร ถ้าไม่มีคนสมัครเป็นสมาชิก

ข้อเสนอแนะ

๑. กองทุนการออมแห่งชาติควรจัดตั้งเป็นองค์กรอิสระ เพื่อให้ผู้ที่มีความเชี่ยวชาญได้เข้ามาบริหารกองทุนให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

๒. การออกพระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง ระเบียบ หรือข้อบังคับ ของกระทรวงการคลัง เพื่อดำเนินการตามพระราชบัญญัติกองทุนการออมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๔ ควรให้โอกาสประชาชนได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะเพื่อประกอบการดำเนินงานของกระทรวงการคลัง

๓. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีกระบวนการสร้างแรงจูงใจให้ประชาชนเลือกการออมในรูปแบบบำนาญหรือสมัครเป็นสมาชิกกองทุนการออมแห่งชาติ โดยควรชี้แจงข้อมูลและประโยชน์ที่จะได้รับจากการออมระยะยาวหรือระบบบำนาญให้ประชาชนได้รับทราบอย่างชัดเจน

๔. ปัจจุบันประเทศไทยมีระบบบำเหน็จบำนาญสำหรับผู้สูงอายุหลายระบบ เช่น กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ กองทุนประกันสังคม กองทุนสงเคราะห์ตามกฎหมายว่าด้วยโรงเรียนเอกชน กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ กองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพ กองทุนประกันสังคมสำหรับแรงงานนอกระบบตามมาตรา ๔๐ แห่งพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๓ เป็นต้น ซึ่งเห็นได้ว่ามีระบบกองทุนบำเหน็จบำนาญที่จะดูแลประชาชนเมื่อเข้าสู่วัยสูงอายุที่พอเพียง แต่มีหลายหน่วยงานที่ควบคุมดูแลกองทุนดังกล่าว ดังนั้น หน่วยงานที่รับผิดชอบดูแลระบบบำเหน็จบำนาญดังกล่าวหากไม่มีการ

ประสานการดำเนินงานร่วมกันจะเป็นการระดมเงินการคลังของประเทศ ดังนั้น จึงควรมีหน่วยงานใด หน่วยงานหนึ่งที่รับผิดชอบดูแลระบบบำนาญของประเทศ เพื่อให้ระบบบำนาญมีความยั่งยืน มีความเป็น เอกภาพ และมีความพอเพียง

๕. จากองค์ประกอบของคณะกรรมการกองทุนการออมแห่งชาติได้กำหนดให้มีผู้ทรงคุณวุฒิด้าน สวัสดิการชุมชนอยู่ด้วย ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินงานตามพระราชบัญญัติกองทุนการออมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๔ ประสบความสำเร็จ ควรให้เครือข่ายกลุ่มสวัสดิการชุมชน เช่น สัจจะออมทรัพย์ ซึ่งมีสมาชิก อยู่จำนวนมากทั่วประเทศและสามารถเข้าถึงประชาชนในทุกพื้นที่ ได้เข้ามามีส่วนร่วมดำเนินงาน โดยการ ให้เป็นฝ่ายประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้สมัครเป็นสมาชิกกองทุนการออมแห่งชาติให้มากขึ้น นอกจากนี้ สมาชิกของเครือข่ายกลุ่มสวัสดิการชุมชนอาจสมัครเป็นสมาชิกกองทุนการออมแห่งชาติต่อไปในอนาคต

๖. ระบบบำนาญที่ดี มีลักษณะดังนี้

- ต้องเชื่อมกับระบบอื่นที่มีอยู่แล้วเพื่อให้มีความเหมาะสมกับคนแต่ละกลุ่ม
- ต้องเป็นสิทธิ์ติดตัวตลอดเวลา
- ต้องทำให้เกิดความพอเพียง เท่าเทียม และยั่งยืน เพื่อให้สามารถดูแลตนเองได้

ตลอดเวลา

- ต้องมีหลายระบบโดยมีกฎหมายออกมารองรับและมีความเป็นเอกภาพ โดยเกณฑ์ที่ใช้ กำหนดอัตราบำนาญที่เหมาะสมของแต่ละระบบอาจใช้เส้นความยากจน ค่าแรงขั้นต่ำ หรือรายได้ ประชาชาติ เป็นเกณฑ์พิจารณา ทั้งนี้ เพื่อลดภาระงบประมาณของรัฐบาล

๗. กระทรวงการคลังมีหน้าที่ใช้นโยบายการคลังดูแลประชาชนและพัฒนาประเทศ และ ออกแบบสร้างระบบบำนาญของประเทศให้เป็นเอกภาพ

๘. กองทุนประกันสังคมและกองทุนการออมแห่งชาติเป็นกองทุนของประชาชน ดังนั้น ประชาชน ทุกภาคส่วนต้องให้ความสนใจและเข้ามาดูแล

๙. การออมเพื่อวัยสูงอายุหรือระบบบำนาญเพื่อผู้สูงอายุเป็นเรื่องที่คนวัยทำงานควรให้ ความสำคัญและดำเนินการต่อให้มีระบบการออมที่ดี

๑๐. ผู้ประกันตนตามมาตรา ๓๓ แห่งพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๓ ควรมีสสิทธิตาม เป็นสมาชิกกองทุนการออมแห่งชาติด้วย เนื่องจากผู้ประกันตนไม่ได้รับสวัสดิการหรือสิทธิประโยชน์ใด ๆ จากหน่วยงานของรัฐ โดยเทียบเคียงจากความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง แนวทางการปฏิบัติใน การจ่ายเงินตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์ การจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๕๒

๑๑. กองทุนการออมแห่งชาติควรกำหนดค่าตอบแทนหรือผลประโยชน์ให้เพียงพอต่อการใช้จ่ายใน อนาคต และควรสร้างแรงจูงใจให้มีคนมาสมัครเป็นสมาชิกให้มากขึ้น

๑๒. มาตรการการสร้างความมั่นคงด้านรายได้ให้แก่ผู้สูงอายุในอนาคตที่ยั่งยืนควรมีแผนการ ดำเนินงานที่ชัดเจน

สรุปการประชุมประเด็นติดตามการบังคับใช้พระราชบัญญัติกองทุนการออมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๔

ตามที่คณะอนุกรรมการกิจการเด็ก เยาวชน และผู้สูงอายุ ได้รับมอบหมายจาก คณะกรรมการสังคม กิจการเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการและผู้ด้อยโอกาส สภานิติบัญญัติ แห่งชาติ ให้พิจารณาติดตามการบังคับใช้พระราชบัญญัติกองทุนการออมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๔ จึงได้เชิญ ผู้แทนสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง เข้าร่วมประชุม สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

กองทุนการออมแห่งชาติมีวัตถุประสงค์เพื่อให้แรงงานนอกระบบมีรายได้ที่มั่นคงยามชราภาพ มีรายได้ที่เพียงพอและดำรงชีวิตอย่างมีศักดิ์ศรีเมื่อเวลาไม่มีแรงงาน โดยต้องการให้สังคมได้มีส่วนร่วม และมีวินัยในการออมด้วย ซึ่งได้จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติกองทุนการออมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๔ โดยได้ ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๕๔ และได้กำหนดให้เปิดรับสมัครสมาชิก เมื่อพ้นระยะเวลา ๓๖๐ วัน นับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษา (๙ พฤษภาคม ๒๕๕๕) ซึ่งกระทรวงการคลังได้เสนอร่างกฎกระทรวงที่ต้องออกตามกฎหมายดังกล่าวจำนวน ๗ ฉบับ ต่อคณะรัฐมนตรีตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน ๒๕๕๖ แต่รัฐบาลสมัยนั้นได้ให้สำนักงานประกันสังคมเพิ่มความ คุ่มครองให้แก่ผู้ประกันตนตามมาตรา ๔๐ แห่งพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๓ โดยตราพระราช กฤษฎีกากำหนดหลักเกณฑ์และอัตราการจ่ายเงินสมทบ ประเภทของประโยชน์ทดแทน ตลอดจน หลักเกณฑ์และเงื่อนไขแห่งสิทธิในการรับประโยชน์ทดแทนของบุคคลซึ่งสมัครเป็นผู้ประกันตน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๖ ซึ่งได้เพิ่มทางเลือกที่ ๓, ๔ และ ๕ โดยนำหลักการของกองทุนการออมแห่งชาติไปปรับใช้ ดังนี้

ทางเลือกที่ ๑ จ่ายเงินสมทบ ๑๐๐ บาท/เดือน (จ่ายเอง ๗๐ บาท รัฐสนับสนุน ๓๐ บาท)

ทางเลือกที่ ๒ จ่ายเงินสมทบ ๑๕๐ บาท/เดือน (จ่ายเอง ๑๐๐ บาท รัฐสนับสนุน ๕๐ บาท)

ทางเลือกที่ ๓ จ่ายเงินสมทบ ๒๐๐ บาท/เดือน (จ่ายเอง ๑๐๐ บาท รัฐสนับสนุน ๑๐๐ บาท)

ได้รับสิทธิประโยชน์ทดแทนกรณีชราภาพ (บำนาญชราภาพ) ผู้ประกันตนสามารถรับเงินบำนาญเมื่ออายุ ครบ ๖๐ ปีบริบูรณ์ และสิ้นสุดความเป็นผู้ประกันตน โดยต้องจ่ายเงินสมทบถึงบำนาญขั้นต่ำหรือไม่น้อยกว่า ๔๒๐ เดือน (๓๕ ปี) จะได้รับเงินบำนาญชราภาพขั้นต่ำเดือนละ ๖๐๐ บาท ตลอดชีวิต

ทางเลือกที่ ๔ คือ ทางเลือกที่ ๑ และทางเลือก ๓ (๑+๓) จ่ายเงินสมทบ ๓๐๐ บาท/เดือน (จ่ายเอง ๑๗๐ บาท รัฐสนับสนุน ๑๓๐ บาท)

ทางเลือกที่ ๕ คือ ทางเลือกที่ ๒ และทางเลือก ๓ (๒+๓) จ่ายเงินสมทบ ๓๕๐ บาท/เดือน (จ่ายเอง ๒๐๐ บาท รัฐสนับสนุน ๑๕๐ บาท)

ทั้งนี้ กระทรวงการคลังได้เสนอร่างกฎกระทรวงทั้ง ๗ ฉบับ อย่างต่อเนื่อง และได้เตรียมเสนอ เข้าสู่การพิจารณาของคณะรัฐมนตรีในวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘ และสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง จะต้องดำเนินการปรับแก้ไขพระราชบัญญัติกองทุนการออมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๔ โดยเพิ่มบทเฉพาะกาล ให้รับโอนผู้ประกันตนและเงินของผู้ประกันตนมาตรา ๔๐ (กรณีบำนาญ ทางเลือกที่ ๓, ๔ และ ๕) แห่ง พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๓ จำนวน ๑ ล้านคน จากกองทุนประกันสังคมไปยังกองทุนการ

ออมแห่งชาติ สำหรับผู้ประกันตนมาตรา ๔๐ ทางเลือกที่ ๑ และ ๒ เป็นเรื่องความสมัครใจที่ผู้ประกันตนจะโอนไปยังกองทุนการออมแห่งชาติหรือไม่ และกระทรวงแรงงานต้องแก้ไขพระราชกฤษฎีกากำหนดหลักเกณฑ์และอัตราการจ่ายเงินสมทบ ประเภทของประโยชน์ทดแทน ตลอดจนหลักเกณฑ์และเงื่อนไขแห่งสิทธิในการรับประโยชน์ทดแทนของบุคคลซึ่งสมัครเป็นผู้ประกันตนเพื่อยกเลิกกรณีผู้ประกันตนตามมาตรา ๔๐ (กรณีบ้านอายุ ได้แก่ ทางเลือกที่ ๓, ๔ และ ๕) รวมทั้งโอนเงินและผู้ประกันตนดังกล่าวไปยังกองทุนการออมแห่งชาติ สำหรับกรณีแรงงานนอกระบบจำนวน ๒๔ ล้านคน ที่ยังไม่ได้เป็นสมาชิกของกองทุนประกันสังคมหรือกองทุนอื่นใด เนื่องจากบางส่วนรอสมัครเป็นสมาชิกกองทุนการออมแห่งชาติ แรงงานภาคเกษตรที่อยู่ภายใต้กองทุนวิสาหกิจของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร จำนวน ๑ ล้านคน จะถูกโอนไปยังกองทุนการออมแห่งชาติด้วย สำหรับข้อมูลการจำแนกอายุและอาชีพของผู้ประกันตนตามมาตรา ๔๐ (กรณีบ้านอายุ) แห่งพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๓ นั้น สำนักงานประกันสังคมไม่ได้มีการจำแนกไว้ แต่ได้จัดทำเป็นภาพรวมเนื่องจากผู้ประกันตนได้จ่ายเงินเข้ากองทุนประกันสังคมเท่ากันในแต่ละทางเลือก

การประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้รู้จักกับกองทุนการออมแห่งชาติ กระทรวงการคลังได้ดำเนินการประชาสัมพันธ์ก่อนที่พระราชบัญญัติกองทุนการออมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๔ จะมีผลบังคับใช้ในทุกภูมิภาคจำนวน ๑๔ ครั้ง โดยมีเครือข่ายกองทุนการออมแห่งชาติ เครือข่ายสวัสดิการชุมชน และสมาคมแรงงานนอกระบบร่วมดำเนินการด้วย แต่ภายหลังจากนั้นได้เว้นช่วงการดำเนินการไประยะหนึ่ง ซึ่งช่องทางการเปิดรับสมัครสมาชิกกองทุนการออมแห่งชาติได้ให้ธนาคารออมสิน ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร และธนาคารกรุงไทย เป็นช่องทางหลักในการรับสมัครสมาชิกรวมถึงรับเงินสะสมจากสมาชิก เนื่องจากเป็นองค์กรที่ดูแลแรงงานรากหญ้าและเข้าถึงกลุ่มแรงงานนอกระบบที่เป็นกลุ่มเป้าหมายของกฎหมายดังกล่าวโดยตรง

กรณีค่าธรรมเนียมธนาคารเพื่อชำระเงินสะสมของสมาชิก ในกรณีกองทุนประกันสังคมได้ให้สมาชิกเป็นผู้รับผิดชอบจ่ายค่าธรรมเนียม แต่กรณีกองทุนการออมแห่งชาติ กองทุนจะเป็นฝ่ายรับผิดชอบจ่ายค่าธรรมเนียมให้แก่สมาชิก โดยได้เคยหารือกับธนาคารให้คิดค่าธรรมเนียมครั้งละ ๕ บาท และปัจจุบันได้หารือเพื่อต่อรองให้ลดน้อยลง

กองทุนการออมแห่งชาติเป็นการออมโดยความสมัครใจ ซึ่งไม่จำเป็นต้องส่งเงินสะสมหรือเงินออมทุกเดือน สมาชิกจะได้รับเงินบำนาญใช้จ่ายทุกเดือนมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับเงินสะสมของสมาชิกเงินสมทบจากรัฐ และผลประโยชน์ของเงินสะสมและเงินสมทบ ซึ่งกระทรวงการคลังได้กำหนดให้มีการปรับเงินสมทบทุก ๕ ปี ตามที่กฎหมายกำหนด สำหรับกรณีที่สมาชิกมีการออมในช่วงอายุน้อยจะได้ผลประโยชน์จากการที่รัฐจ่ายเงินสมทบให้น้อยกว่าสมาชิกที่ออมในช่วงอายุมาก เนื่องจากสมาชิกที่มีอายุมากมีระยะเวลาที่รัฐจะช่วยจ่ายเงินสมทบได้น้อยตามระยะเวลาที่เหลือและต้องพิจารณาภาระงบประมาณของประเทศประกอบด้วย สำหรับสมาชิกที่อายุน้อยยังคงมีช่วงระยะเวลาการออมที่มาก ซึ่งรัฐจะช่วยจ่ายเงินสมทบได้มากตามระยะเวลาที่เหลือ

การจ่ายเงินสมทบให้แก่สมาชิกกองทุนการออมแห่งชาติ รัฐได้จ่ายสมทบให้ทันทีไม่ต้องรองบประมาณ โดยกระทรวงการคลังได้ตั้งเป้าหมายให้มีสมาชิกจำนวน ๓ ล้านคน ภายใน ๕ ปี ซึ่งรัฐจ่ายเงินสมทบให้ตามช่วงอายุ ดังนี้

๑. สมาชิกที่บรรลุนิติภาวะ แต่ไม่เกิน ๓๐ ปี ได้รับเงินสมทบร้อยละ ๕๐ ของเงินที่สะสมเข้ากองทุนในแต่ละเดือน แต่ไม่เกินปีละ ๖๐๐ บาท

๒. สมาชิกที่อายุมากกว่า ๓๐ ปี แต่ไม่เกิน ๕๐ ปี ได้รับเงินสมทบร้อยละ ๘๐ ของเงินที่สะสมเข้ากองทุนในแต่ละเดือน แต่ไม่เกินปีละ ๙๖๐ บาท

๓. สมาชิกที่อายุมากกว่า ๕๐ ปี แต่ไม่เกิน ๖๐ ปี ได้รับเงินสมทบร้อยละ ๑๐๐ ของเงินที่สะสมเข้ากองทุนในแต่ละเดือน แต่ไม่เกินปีละ ๑,๒๐๐ บาท

การส่งเงินสะสมของสมาชิกจะต้องสะสมไม่น้อยกว่าครั้งละ ๕๐ บาท แต่เมื่อรวมกันแล้วไม่เกินกว่า ๑๓,๒๐๐ บาทต่อปี

การจ่ายเงินให้แก่สมาชิก

๑. กรณีที่สมาชิกสิ้นสมาชิกภาพเพราะอายุครบ ๖๐ ปีบริบูรณ์ ให้สมาชิกมีสิทธิได้รับบำนาญจากเงินสะสม เงินสมทบ และผลประโยชน์จากเงินดังกล่าว ไปตลอดอายุขัย และคืนเงินให้กับผู้มีสิทธิรับผลประโยชน์ หากยังมีเงินคงเหลืออยู่ในบัญชีของสมาชิกผู้นั้น

๒. กรณีที่สมาชิกทุพพลภาพก่อนอายุครบ ๖๐ ปีบริบูรณ์ สมาชิกจะขอรับเงินสะสมและผลประโยชน์ของเงินสะสมทั้งหมดหรือบางส่วนจากกองทุนก็ได้ โดยให้ขอรับได้เพียงครั้งเดียว ส่วนเงินสมทบและผลประโยชน์ของเงินสมทบจะจ่ายเป็นบำนาญให้สมาชิกเมื่ออายุครบ ๖๐ ปี ซึ่งในกรณีที่สมาชิกคงเงินไว้ในกองทุนทั้งหมดหรือบางส่วน จะนำเงินที่คงไว้นี้มาคำนวณจ่ายบำนาญด้วย

๓. กรณีที่สมาชิกสิ้นสมาชิกภาพเพราะลาออกจากกองทุน ให้สมาชิกมีสิทธิได้รับเงินสะสมและผลประโยชน์ของเงินสะสมจากกองทุน ส่วนเงินสมทบและผลประโยชน์ของเงินสมทบให้ ตกเป็นของกองทุน

๔. กรณีสมาชิกอายุ ๖๐ ปีบริบูรณ์ ถ้าออมไม่ถึงขั้นที่จะได้บำนาญขั้นต่ำ ๖๐๐ บาท จะได้รับเป็นเงินบำรุงชีพเป็นรายเดือนไปจนกว่าเงินสะสม เงินสมทบ และผลประโยชน์จากเงินดังกล่าวจะหมด

ทั้งนี้ กระทรวงการคลังได้จัดทำตารางแผนการออมส่วนบุคคลเพื่อคำนวณผลประโยชน์ที่สมาชิกจะได้รับไว้ในร่างกฎกระทรวงซึ่งอยู่ระหว่างการเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณา เช่น ถ้าออมเงินขั้นต่ำเป็นเงิน ๕๐ บาท / เดือน เป็นระยะเวลา ๔๕ ปี จึงจะได้บำนาญขั้นต่ำ ๖๐๐ บาท/เดือน เป็นต้น นอกจากนี้ระบบการออมของประเทศไทยมีหลากหลายช่องทางเลือก ดังนั้น สมาชิกกองทุนการออมและประชาชนสามารถเลือกรูปแบบการออมโดยวิธีการอื่นเพิ่มเติมได้ เช่น กองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพ (RMF) กองทุนรวมหุ้นระยะยาว (LTF) เป็นต้น

กระทรวงการคลังและกระทรวงแรงงานได้ดำเนินงานเชิงบูรณาการร่วมกันและได้หารือกันแล้วมีความเห็นตรงกันว่าระบบบำนาญให้อยู่ภายใต้การดูแลของกระทรวงการคลัง เนื่องจากเป็นภาระงบประมาณของประเทศในระยะยาว สำหรับสวัสดิการระยะสั้น (กรณีเจ็บป่วย ประสบอุบัติเหตุ ทุพพลภาพ) ให้อยู่ภายใต้การดูแลของสำนักงานประกันสังคม กระทรวงแรงงาน ซึ่งกองทุนการออมแห่งชาติไม่ได้ส่งผลกระทบต่อหรือทำให้บุคคลกลุ่มใดเสียประโยชน์ เนื่องจากกองทุนการออมแห่งชาติเป็นการสร้างระบบประกันชราภาพให้แก่แรงงานนอกระบบ

**ข้อเสนอแนะของคณะกรรมการสิทธิการสังคม กิจการเด็ก เยาวชน สตรี
ผู้สูงอายุ คนพิการและผู้ด้อยโอกาส สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ต่อการดำเนินงาน
ตามพระราชบัญญัติกองทุนการออมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๔**

ตามที่คณะอนุกรรมการกิจการเด็ก เยาวชน และผู้สูงอายุ ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการสิทธิการสังคม กิจการเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการและผู้ด้อยโอกาส สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ให้พิจารณาติดตามการบังคับใช้พระราชบัญญัติกองทุนการออมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๔ จึงได้เชิญผู้แทนจากสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง เข้าร่วมประชุมเพื่อหารือเกี่ยวกับปัญหาการบังคับใช้พระราชบัญญัติกองทุนการออมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๔ และได้ให้ข้อเสนอแนะต่อหน่วยงานโดยคณะกรรมการได้พิจารณาเห็นชอบแล้ว ดังนี้

๑. ถ้ายังคงมีผู้ประกันตนตามมาตรา ๔๐ (ทางเลือกที่ ๓, ๔ และ ๕) จะทำให้เกิดการแข่งขันระหว่างกองทุนประกันสังคมและกองทุนการออมแห่งชาติ เนื่องจากผลประโยชน์ของกองทุนการออมแห่งชาติได้ให้น้อยกว่ากองทุนประกันสังคม

๒. กองทุนการออมแห่งชาติได้รับประกันผลประโยชน์ให้แก่สมาชิก แต่กองทุนประกันสังคมไม่ได้มีการประกันผลประโยชน์ให้แก่สมาชิก ดังนั้น การลงทุนของกองทุนการออมแห่งชาติจึงต้องลงทุนในความเสียน้อย ซึ่งจะได้รับผลประโยชน์ตอบแทนที่ต่ำ

๓. กระทรวงการคลังควรเร่งรัดดำเนินการแก้ไขปรับปรุงพระราชบัญญัติกองทุนการออมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๔ และออกกฎกระทรวงตามพระราชบัญญัติกองทุนการออมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๔ เพื่อให้สามารถดำเนินงานให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมายดังกล่าว

๔. สำนักงานเศรษฐกิจการคลังควรจัดทำข้อมูลของผู้ประกันตนตามมาตรา ๔๐ (กรณีบำนาญ) แห่งพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๓ โดยจำแนกข้อมูลเป็นช่วงอายุและอาชีพของผู้ประกันตนดังกล่าว เพื่อประโยชน์ต่อการคำนวณเงินสมทบและการประเมินการดำเนินงานของกองทุนการออมแห่งชาติให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติกองทุนการออมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๔

๕. กระทรวงการคลังควรให้ความรู้และสร้างความเข้าใจให้แก่เกษตรกร แรงงานรากหญ้า และกลุ่มผู้มีรายได้น้อยได้เข้าใจอย่างถูกต้องเกี่ยวกับประโยชน์ที่จะได้รับจากการสมัครเป็นสมาชิกกองทุนการออมแห่งชาติ เนื่องจากเป็นกลุ่มบุคคลที่มีรายได้น้อยและมีความจำเป็นต้องใช้จ่ายเงินก้อนก่อนอายุครบ ๖๐ ปี แต่กองทุนการออมแห่งชาติเป็นระบบบำนาญที่จ่ายเงินคืนพร้อมเงินสมทบจากรัฐและผลประโยชน์ให้แก่สมาชิกเป็นรายเดือนเมื่ออายุครบ ๖๐ ปี ซึ่งประเด็นดังกล่าวจะเป็นตัวแปรสำคัญที่จะลดความต้องการหรือความสนใจของเกษตรกรให้มาสมัครเป็นสมาชิกกองทุนการออมแห่งชาติ และจะส่งผลทำให้บุคคลกลุ่มดังกล่าวได้รับเงินบำรุงชีพแทนบำนาญเป็นจำนวนมาก

๖. กรณีค่าธรรมเนียมธนาคารเพื่อชำระเงินสะสมของสมาชิก แม้จะมีค่าธรรมเนียมเรียกเก็บเป็นจำนวนเงินที่ไม่มาก แต่หากรวมกันจำนวนหลายครั้งก็เป็นจำนวนเงินที่มาก ซึ่งเป็นภาระค่าใช้จ่ายของกองทุนการออมแห่งชาติที่ต้องรับผิดชอบในระยะยาว

๗. กระทรวงการคลังควรนำเสนอข้อดีของการสมัครเข้าเป็นสมาชิกกองทุนการออมแห่งชาติให้ประชาชนได้รับรู้อย่างทั่วถึง เนื่องจากรัฐบาลมีงบประมาณที่ไม่เพียงพอต่อการรับภาระดูแลผู้สูงอายุในอนาคตได้อย่างทั่วถึง

๘. กระทรวงการคลังควรจัดทำแผนการออมให้ประชาชนที่สนใจสมัครเป็นสมาชิกกองทุนการออมแห่งชาติได้พิจารณาเลือกออมเพื่อให้เหมาะสมและสอดคล้องกับค่าใช้จ่ายในวัยสูงอายุของตนเองในอนาคต

๙. ควรให้โอกาสแก่สมาชิกที่ส่งเงินสะสมมาอย่างต่อเนื่องและจะมีเงินสะสมถึงเกณฑ์ได้รับบำนาญในปีที่สมาชิกจะอายุครบ ๖๐ ปี แต่สมาชิกต้องส่งเงินสะสมเกินกว่าที่เกณฑ์กำหนด (ไม่เกิน ๑๓,๒๐๐ บาท/ปี) ดังนั้น จึงควรกำหนดให้สมาชิกสามารถจ่ายเงินสะสมได้ในระดับที่จะทำให้ตนเองได้รับเงินบำนาญแม้ว่าจะเกินกว่าที่เกณฑ์กำหนด

๑๐. หน่วยงาน องค์กร และสังคมทุกภาคส่วน เช่น อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) กลุ่มสวัสดิการชุมชน เป็นต้น โดยเฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรช่วยสนับสนุนและประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทั่วไปและแรงงานนอกระบบที่อยู่ตามชายขอบหรือห่างไกลข้อมูลข่าวสารได้ให้ความสำคัญต่อการออมเพื่อวัยสูงอายุ จัดการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้รับรู้ มีความเข้าใจ และเข้าถึงกองทุนการออมแห่งชาติ รวมทั้งกระบวนการตัดสินใจของประชาชนที่จะสมัครเป็นสมาชิกและการเลือกรูปแบบการออม

๑๑. เนื่องจากปัจจุบันยังไม่มี การเปิดรับสมัครสมาชิกกองทุนการออม ซึ่งทำให้มีผู้เสียประโยชน์จากการเปิดรับสมัครที่ล่าช้า ดังนั้น กระทรวงการคลังควรมีแนวทางการเยียวยาความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการเปิดรับสมัครสมาชิกที่ล่าช้า เช่น การขยายระยะเวลาการออม การเพิ่มอายุของผู้สมัครสมาชิก หรือการเพิ่มเงินสมทบหรือผลประโยชน์ให้แก่สมาชิก เป็นต้น
